

Проект фінансується
Європейським Союзом

МІЖНАРОДНИЙ
ФОНД
ВІДРОДЖЕННЯ

ДІАЛОГ
ЗІ СПРИЯННЯ
ТОРГІВЛІ

ІНСТИТУТ
ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ТА ПОЛІТИЧНИХ КОНСУЛЬТАЦІЙ

Спрощення процедур торгівлі: оцінка політики з точки зору українських підприємств»

(за результатами 3-ї хвили моніторингу
«Діалог з питань міжнародної торгівлі»)

Оксана Кузяків

виконавчий директор Інституту економічних досліджень

та політичних консультацій

керівник проекту «Діалог зі сприяння торгівлі»

м. Тернопіль, 27 вересня 2018 року

Інструмент моніторингу «Діалог з питань торгівлі»

2

Для чого:

- (1) **моніторингу та оцінки** впровадження політики щодо спрощення процедур міжнародної торгівлі
- (2) **виявлення бар'єрів** на шляху розвитку бізнесу, що здійснює зовнішньоекономічну діяльність (ЗЕД)
- (3) **формування переліку пріоритетних** економічних, правових та регуляторних заходів (реформ) для покращення середовища ведення бізнесу в Україні.
- (4) Оцінити **рівень залученості бізнесу** до діалогу з владою

Яким чином:

- (1) Опитування керівників підприємств, що замаються ЗЕД
- (2) Аналіз отриманих результатів
- (3) Обговорення з зацікавленими сторонами
- (4) Підготовка та адвокація рекомендації для коригування (розробки) заходів політики

Основні продукти:

- (1) Щорічний аналітичний звіт
- (2) База даних, яка може використовуватися для різних аналітичних потреб
- (3) Індeksi та інші показники моніторингу спрощення процедур міжнародної торгівлі

Інструмент моніторингу «Діалог з³ питань торгівлі»

- У грудні 2017 – січні 2018 року Інститут економічних досліджень та політичних консультацій провів **третю хвилю опитування** українських експортерів та імпортерів в рамках проекту «Діалог зі сприяння торгівлі»
- **Вибірка 1000** підприємств (було опитано 1018 підприємств).

План презентації

- Діалог з питань бізнес влада
- Вплив Угоди про Асоціацію
- Перешкоди ЗЕД з точки зору експортерів та імпортерів
- Оцінка роботи митниці експортерами та імпортерами:
 - «Єдине вікно»
 - «Часові» витрати бізнесу
 - Проблеми на митниці
 - Технічне оснащення
 - Корупція
 - Агрегований показник роботи митниці по регіонам

ДІАЛОГ З ПИТАНЬ БІЗНЕС ВЛАДА

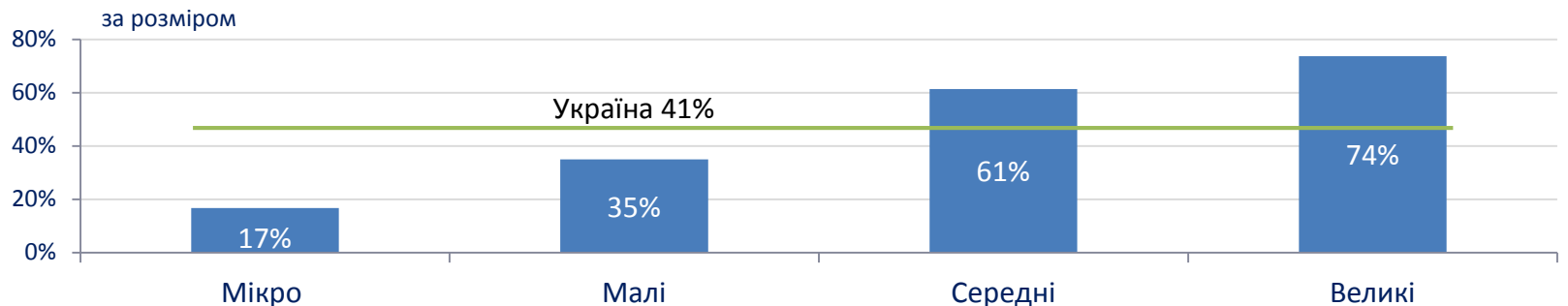
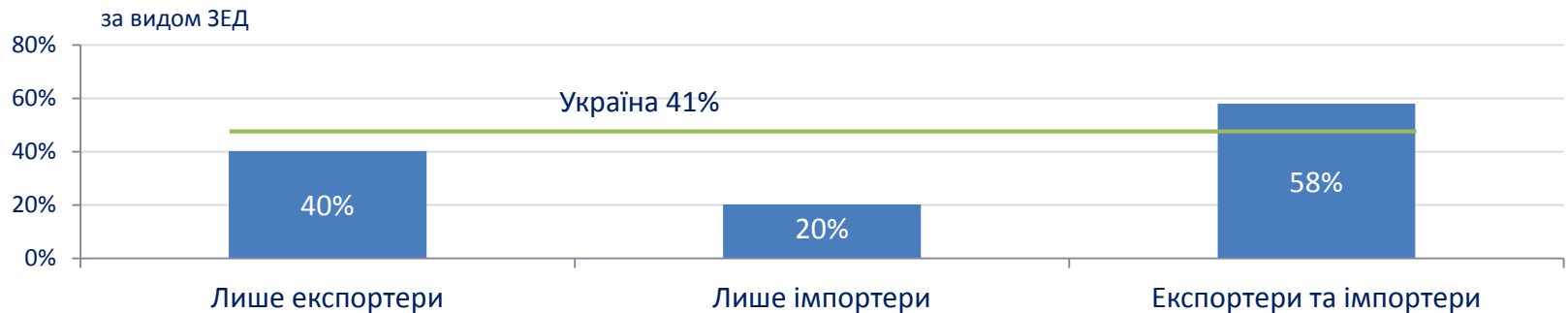
Діалог з державними органами

- Лише одне з чотирьох опитаних підприємств (24%) веде діалог з державними органами щодо спрощення процедур торгівлі
- Цей діалог переважно відбувається через посередників (бізнес-асоціації, ТПП)
- Зі збільшенням розміру підприємств зростає їхня залученість у діалог з владою
- Якщо лише одне із десяти мікропідприємств бере участь у такому діалозі, то серед великих підприємств – більше половини.

Членство у бізнес-асоціаціях

- 41% підприємств є членами бізнес-асоціацій
- Це переважно експортери та імпортери, а також підприємства більших розмірів

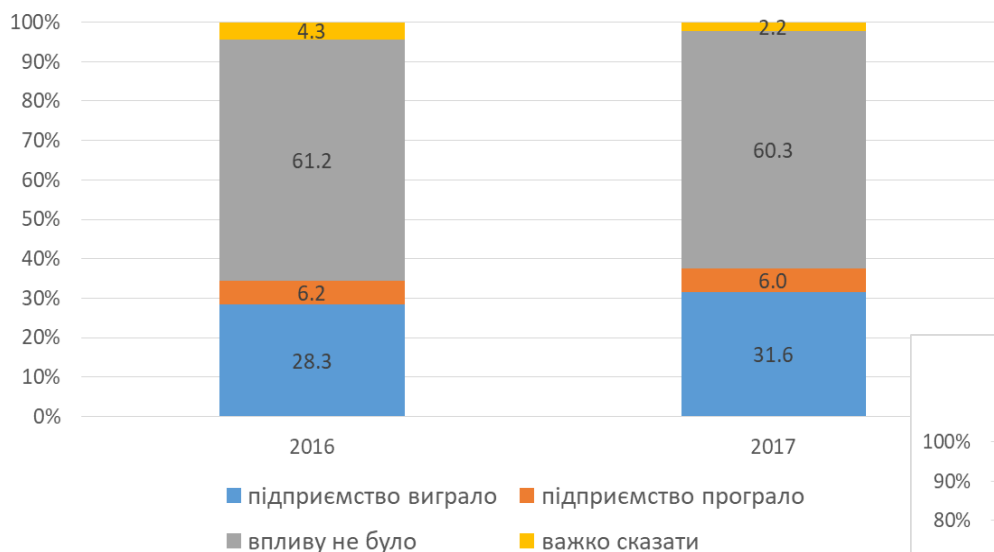

ВПЛИВ УГОДИ З ТОЧКИ ЗОРУ БІЗНЕСУ

Вплив УА на бізнес

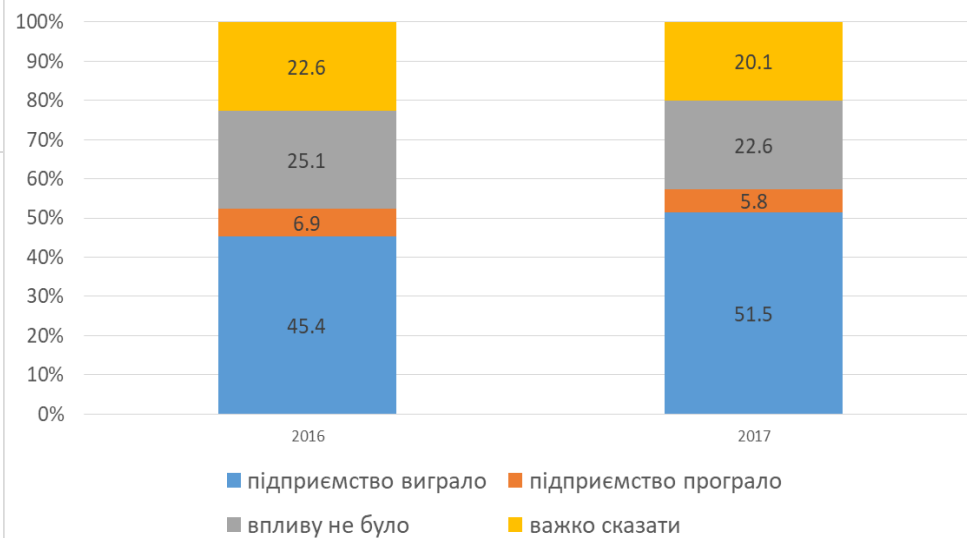
Як Угода про асоціацію вже вплинула на підприємство, % респондентів

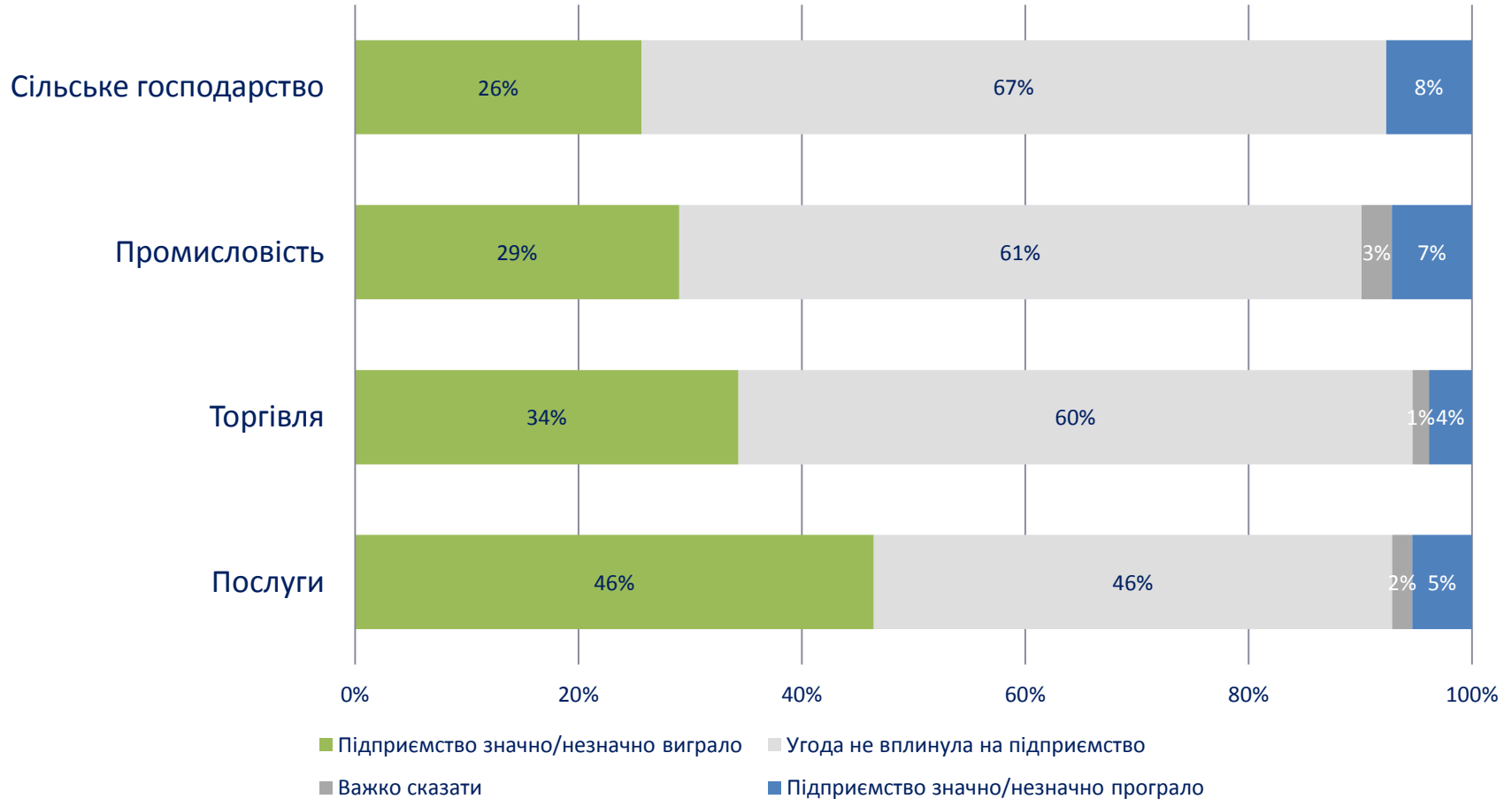
- зросла частка підприємств, які виграли від Угоди
- частка тих, хто програв, стала - на рівні 6%
- для багатьох Угода не принесла ані вигід, ані втрат

- очікування значно більш оптимістичніші, частка тих, хто очікує виграшу - перевищує 50%.
- частка тих, хто не знає, чого чекати, зберігеться висока, але поступово скорочується

Як Угода про асоціацію вплине на підприємство за 5 років, % респондентів

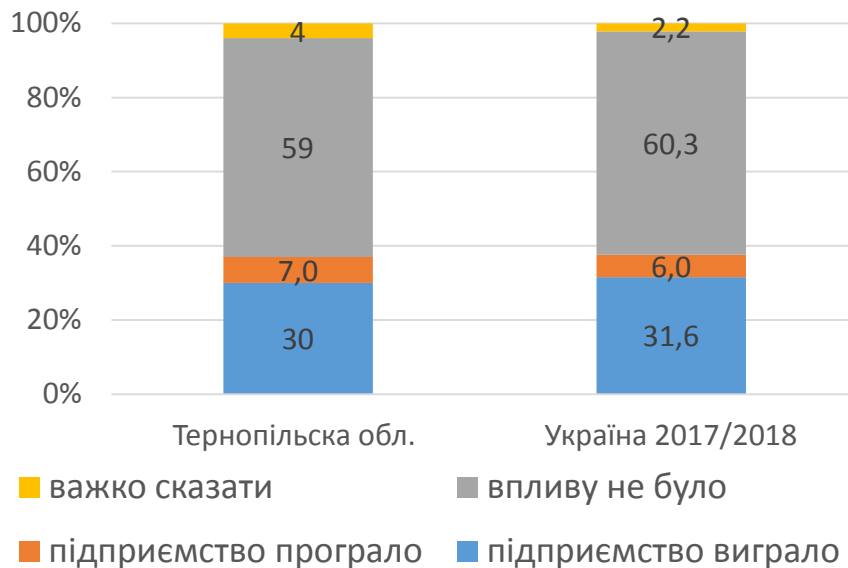
Вплив УА на бізнес: для підприємств різних секторів

Вплив УА на бізнес: підприємства¹ Тернопільської області

- Оцінка минулого впливу Угоди про Асоціацію та очікування щодо майбутнього впливу від учасників ЗЕД з Тернопільської області подібні до національних тенденцій

Як Угода про асоціацію вже вплинула на підприємство, % респондентів

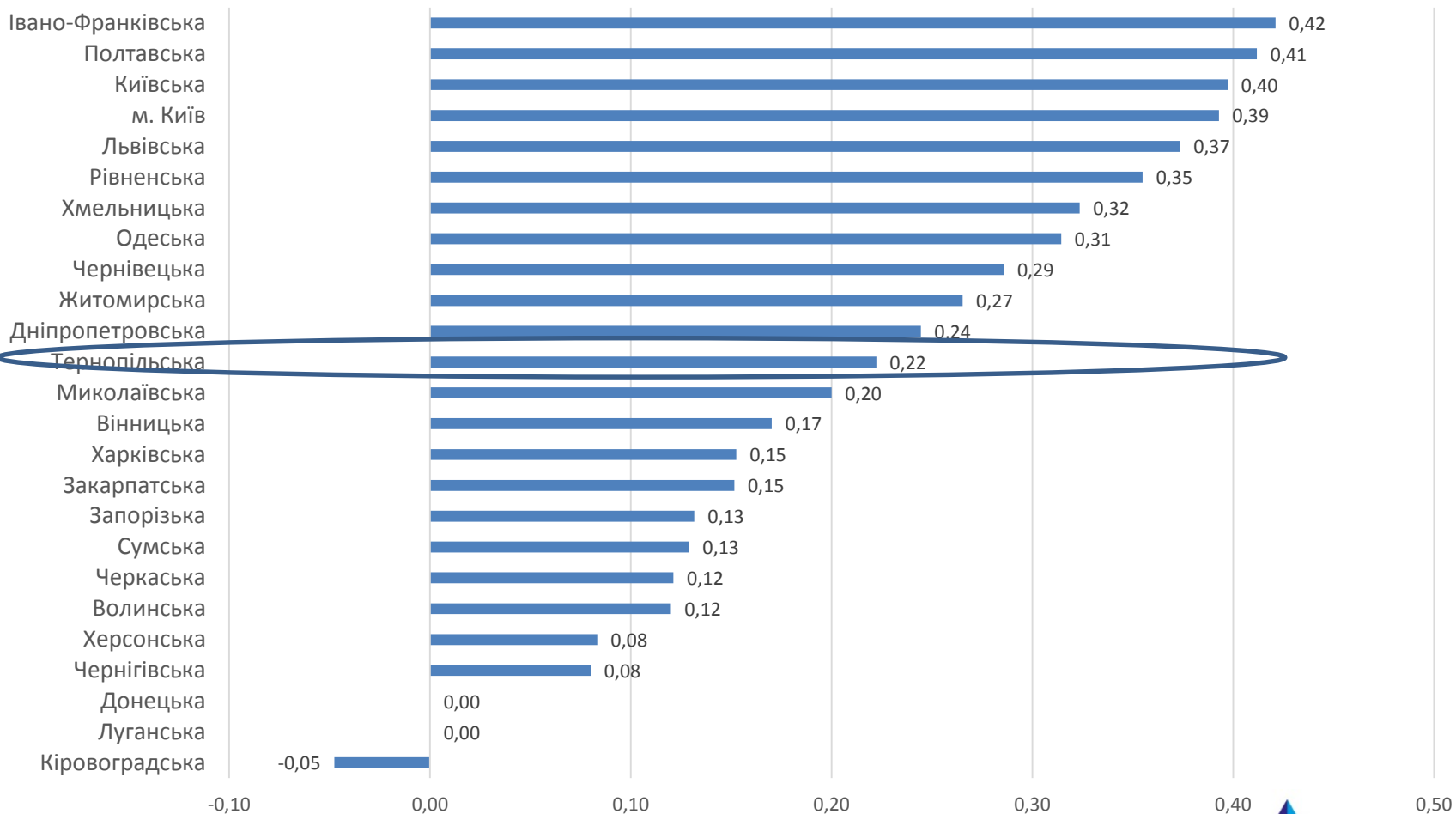

Як Угода про асоціацію вплине на підприємство за 5 років, % респондентів

Вплив УА на бізнес: регіональний вимір

Регіональний рейтинг: вплив Угоди про асоціацію з ЄС на діяльність підприємства, індекс

ПЕРЕШКОДИ ЗЕД З ТОЧКИ ЗОРУ ЕКСПОРТЕРІВ ТА ІМПОРТЕРІВ

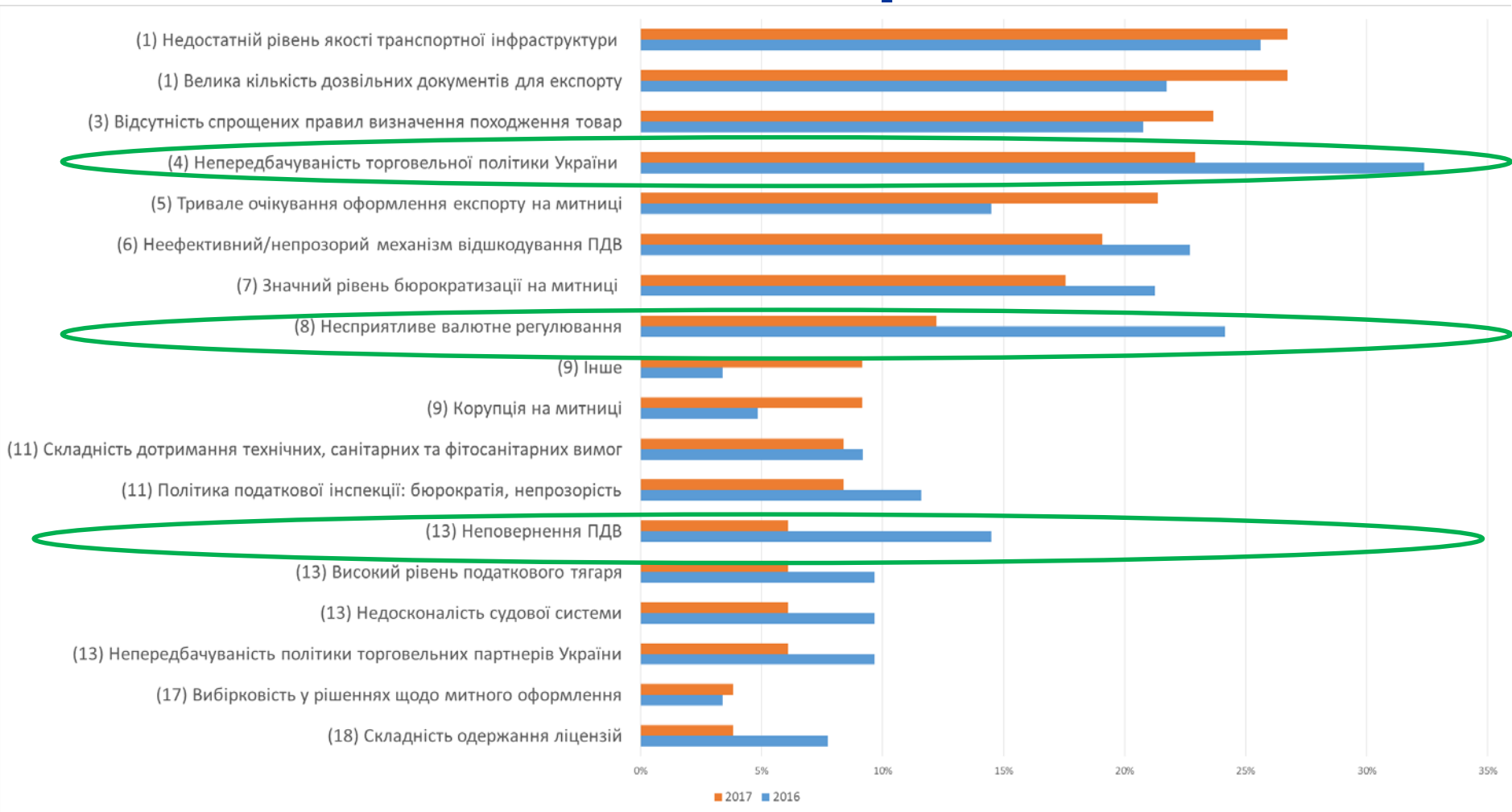

Проблеми при здійсненні ЗЕД

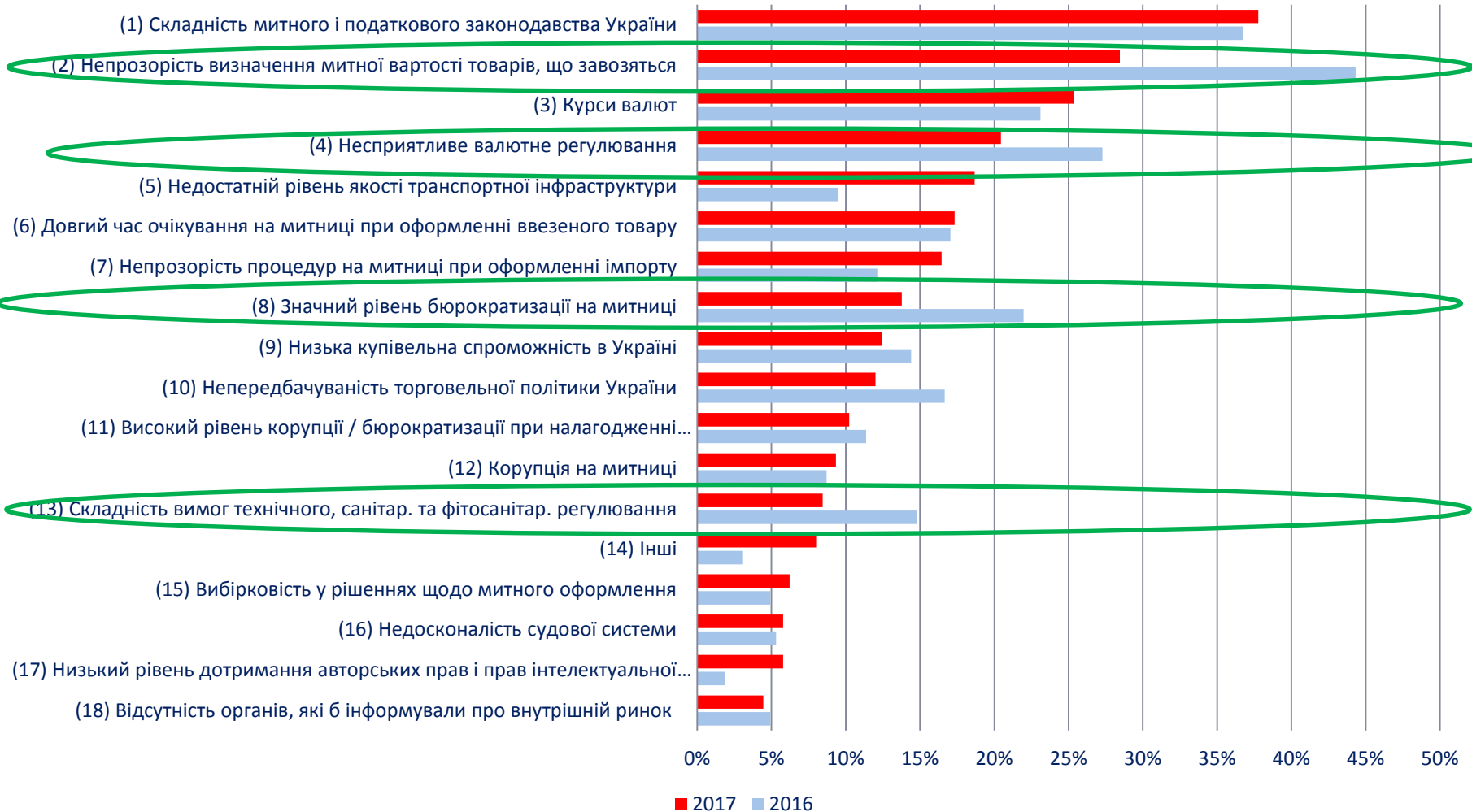

- Імпорттери з Тернопільської області рідше, ніж в середньому по країні, затикаються з проблеми при здійсненні ЗЕД
- Експорттери з Тернопільської області навпаки, трохи частіше, ніж в середньому по країні, затикаються з проблеми при здійсненні ЗЕД

Перешкоди для експорту: що стало краще

Перешкоди для імпорту: що стало краще

* Сума відсотків перевищує 100%, оскільки респонденти могли обрати декілька відповідей

Проект фінансується
Європейським Союзом

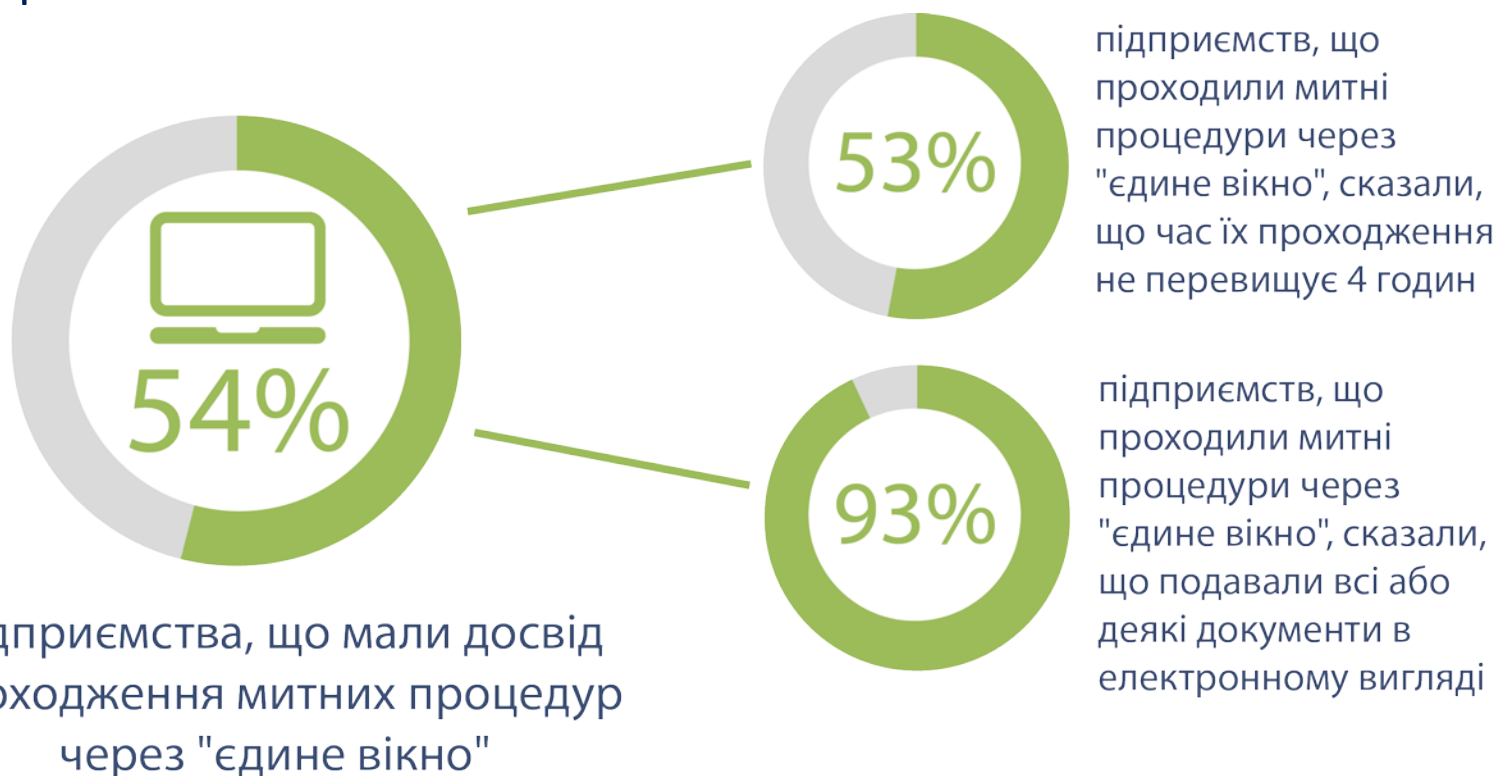

ОЦІНКА РОБОТИ МИТНИЦІ ЕКСПОРТЕРАМИ ТА ІМПОРТЕРАМИ

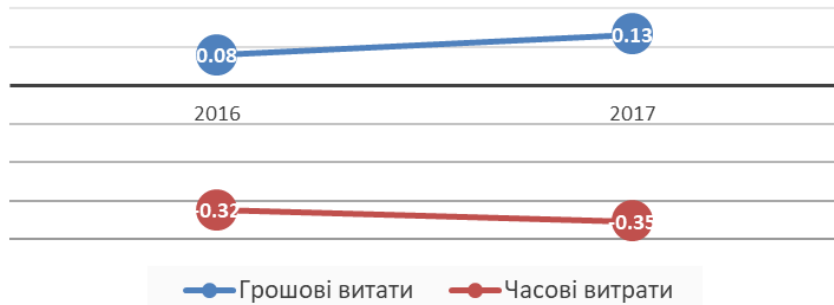
«Єдине вікно» на митниці

- Більше половини підприємств (не враховуючи тих, які працюють через брокерів), проходили митницю через «єдине вікно»

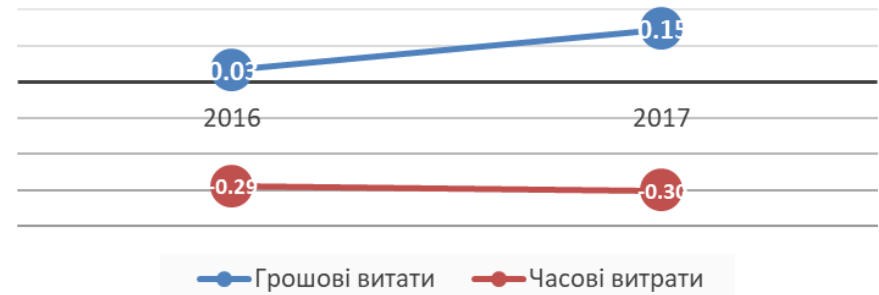

Вартість процедур митного оформлення

Динаміка витрат при проходженні усіх процедур митного оформлення експорту

Динаміка витрат при проходженні усіх процедур митного оформлення імпорту

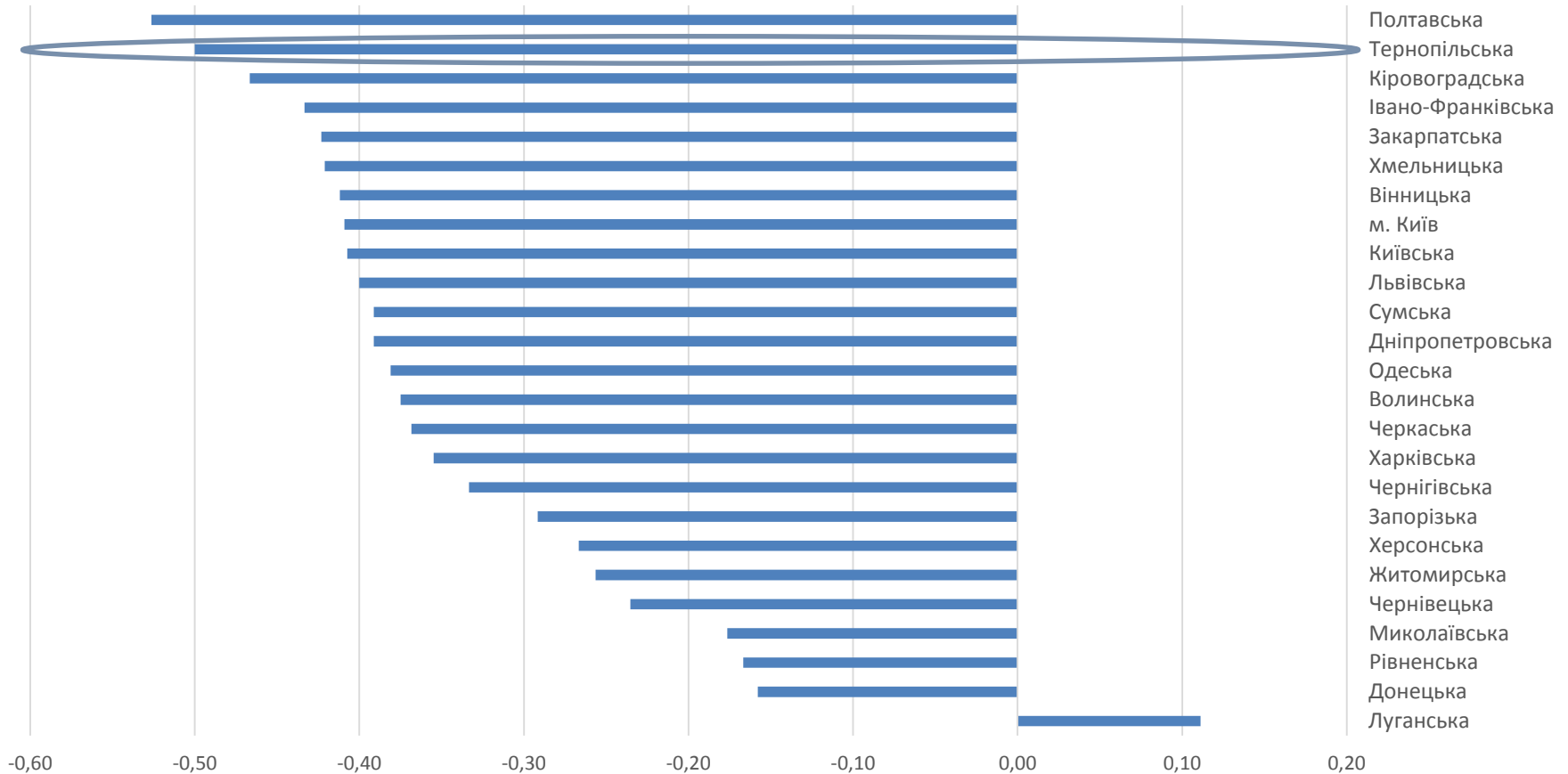

Витрати часу при проходженні усіх процедур митного оформлення, як при експорті, так й при імпорті, зменшуються другий рік поспіль

Грошові витрати при проходженні усіх процедур митного оформлення, як при експорті, так й при імпорті зростають. Імпортери відмічають трохи вищий темп зростання

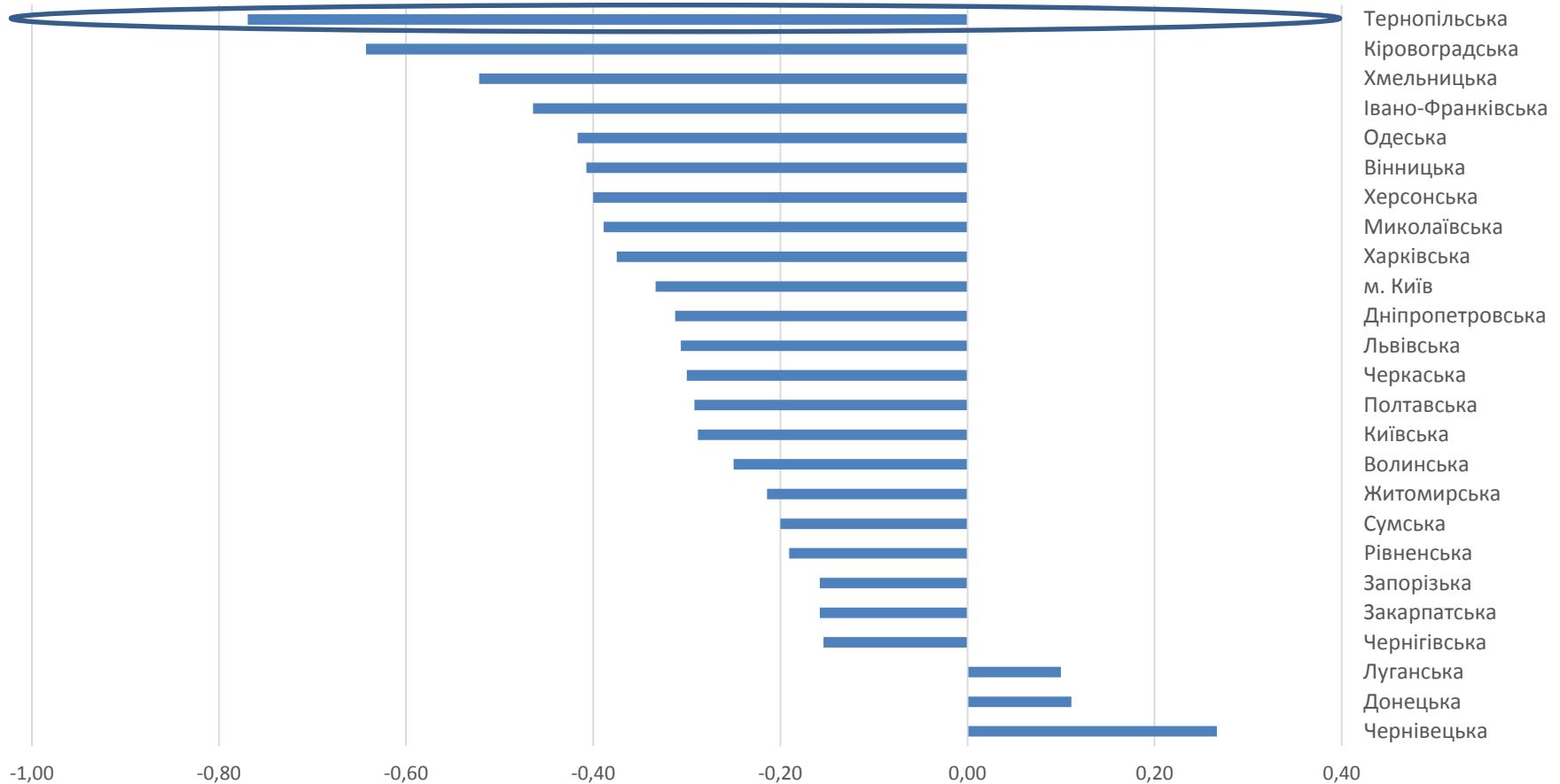
Вартість процедур митного оформлення: регіональний вимір

Динаміка часових витрат при експорт (-1 - зменшились, 1- збільшились)

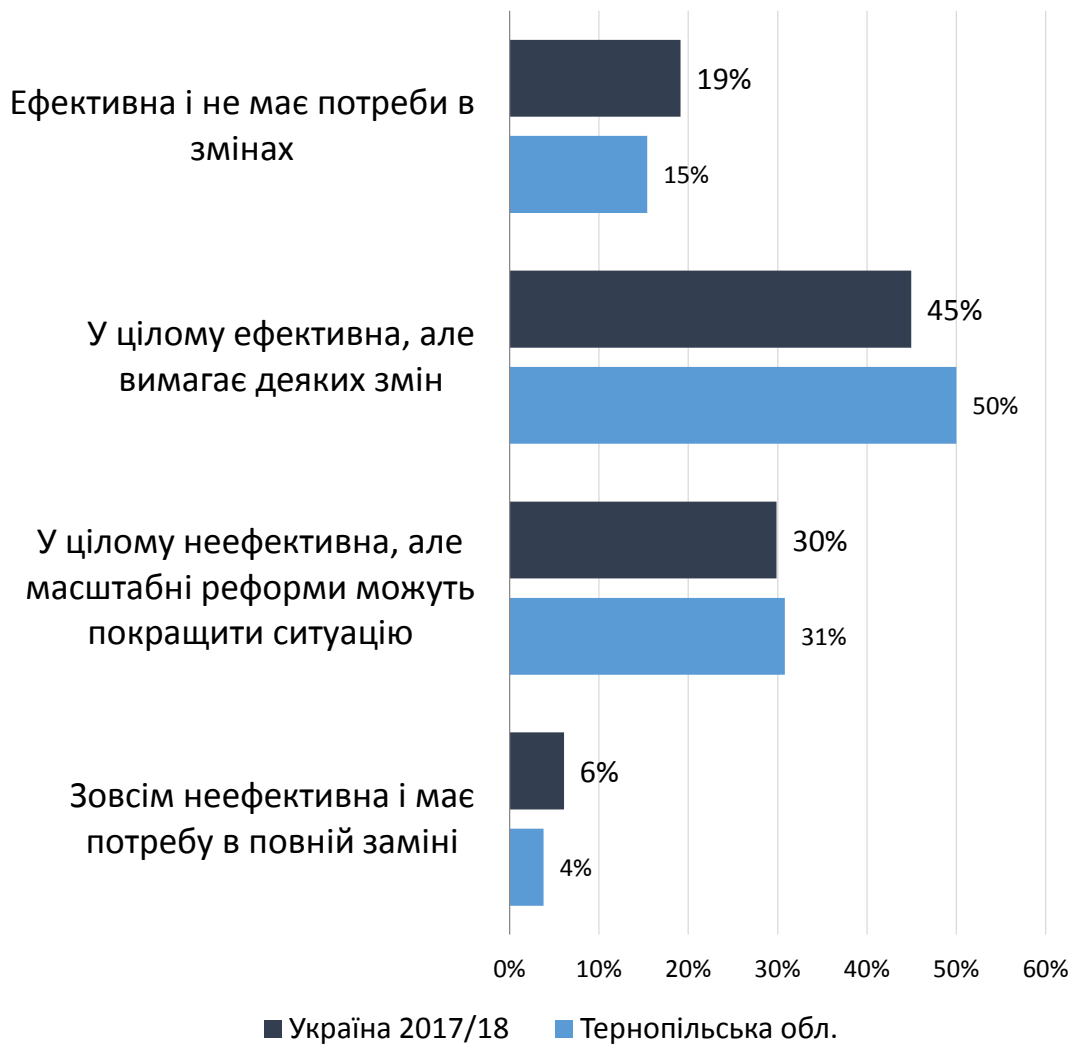

Вартість процедур митного оформлення: регіональний вимір

Динаміка часових витрат при імпорті (-1 - зменшилися, 1 - збільшилися)

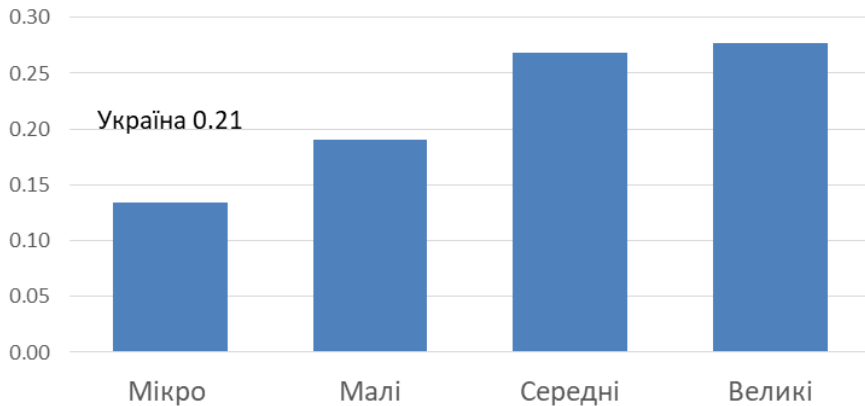
Оцінка роботи митниці

- Оцінки роботи митних органів в 2017 порівняно до 2016 покращились
- Абсолютна оцінка залишається відносно низькою: 0,21 на шкалі від -1 до +1
- Оцінки учасників ЗЕД Тернопільської області подібні до середніх по країні

Оцінка роботи митниці для підприємств різних груп

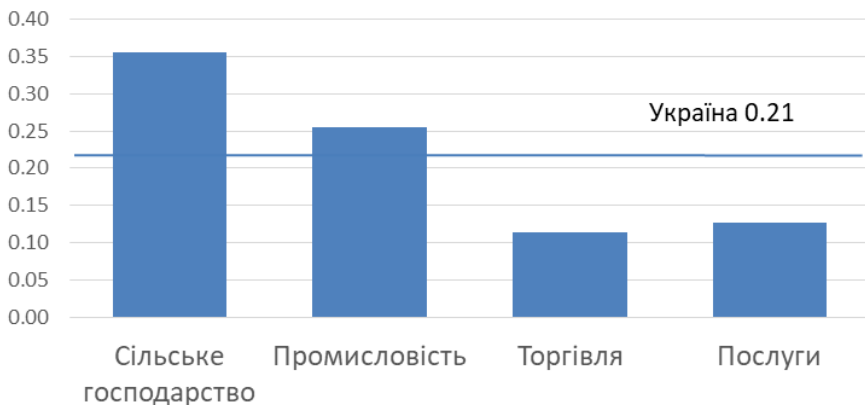
Оцінка роботи митниці підприємств різних розмірів

Оцінка роботи митниці підприємств різних видів ЗЕД

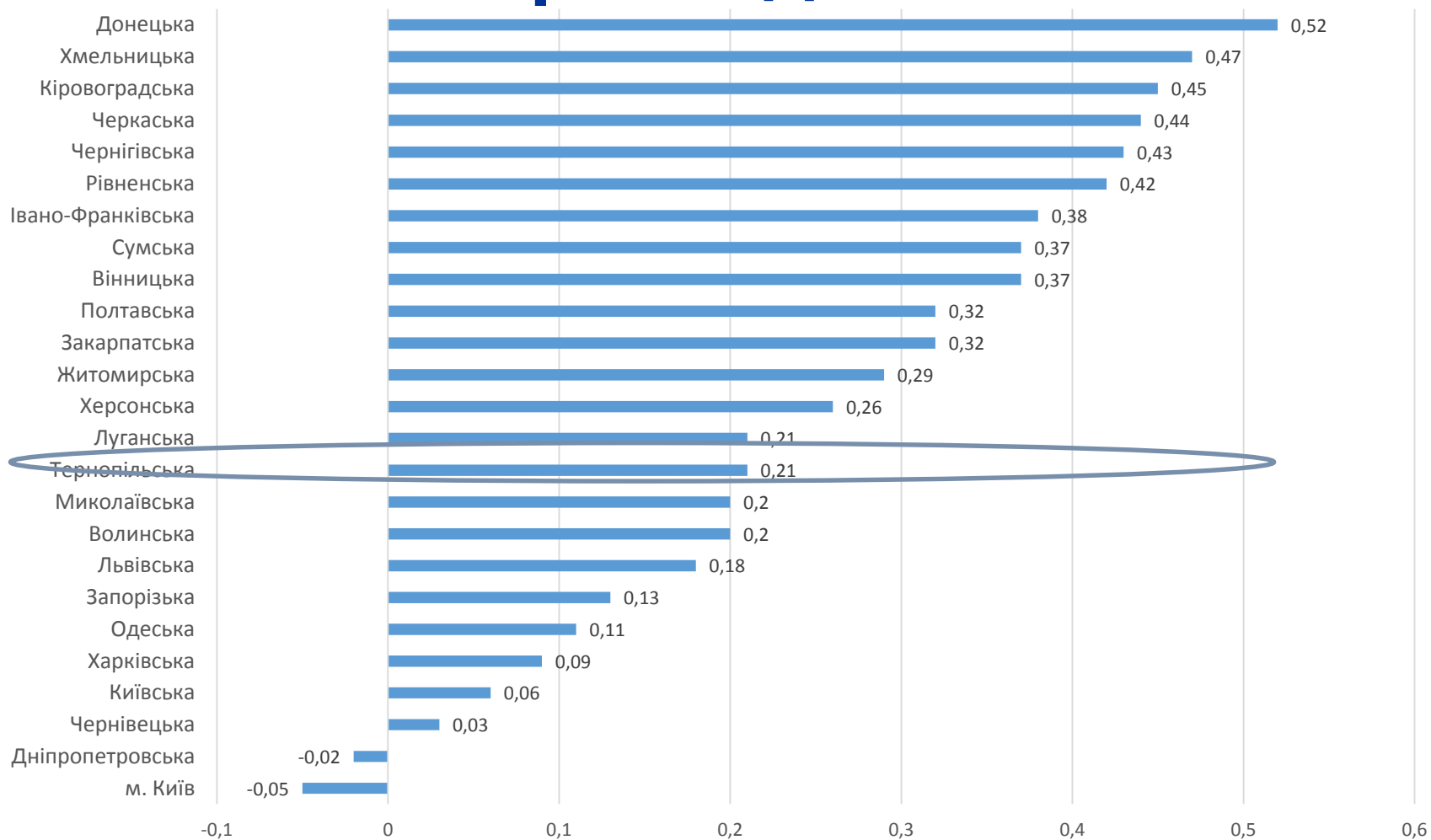

Оцінка роботи митниці підприємств різних секторів

- Зі зменшенням розміру підприємства оцінки ефективності роботи митниці погіршуються
- Найкраще оцінюють роботу митниці с/г промисловість, суттєво гірше – торгівля та послуги
- Оцінка від підприємств експортерів в 4 рази вища ніж від підприємств-імпортерів

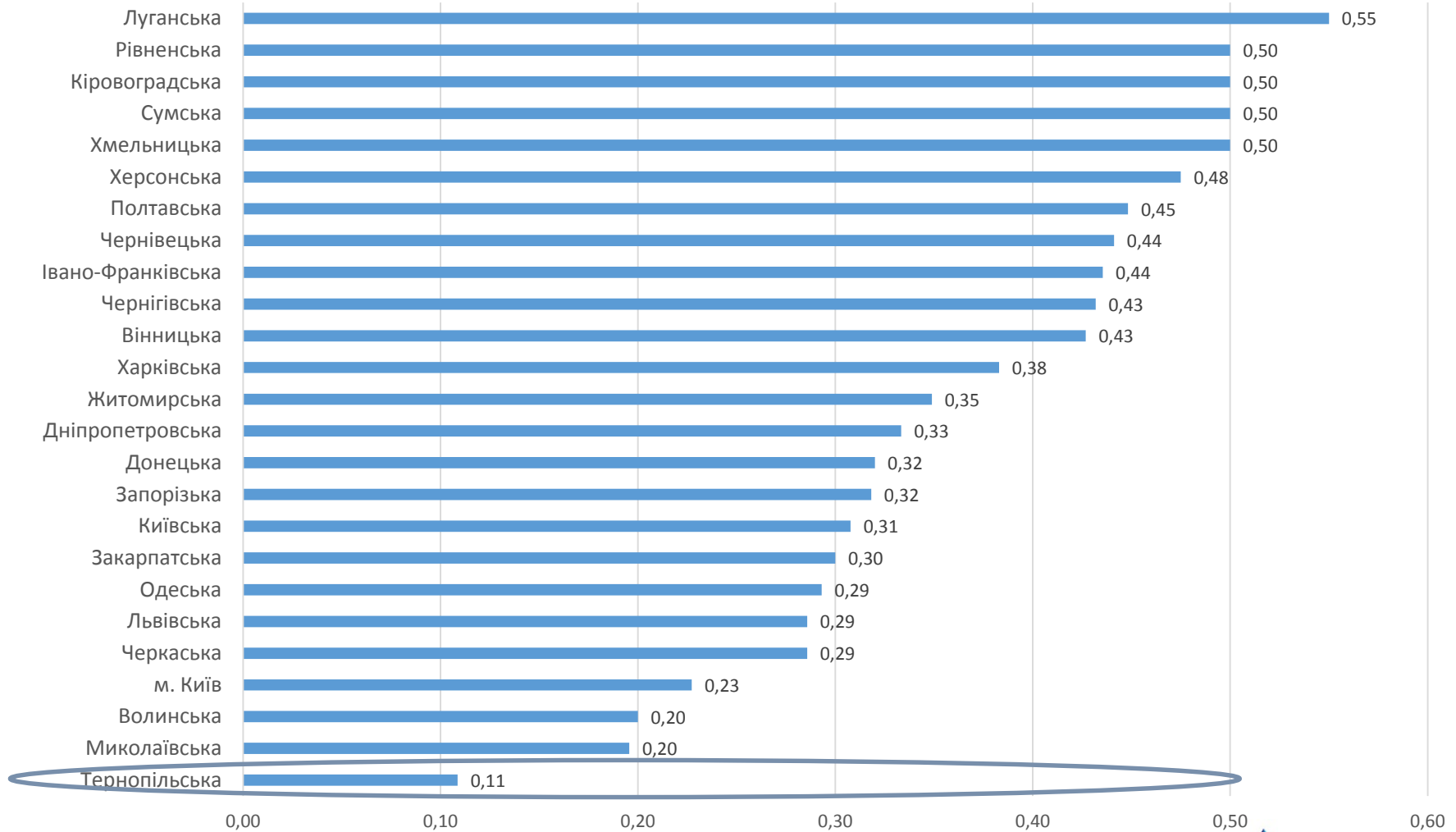
Оцінка роботи митниці: регіональний розподіл⁴

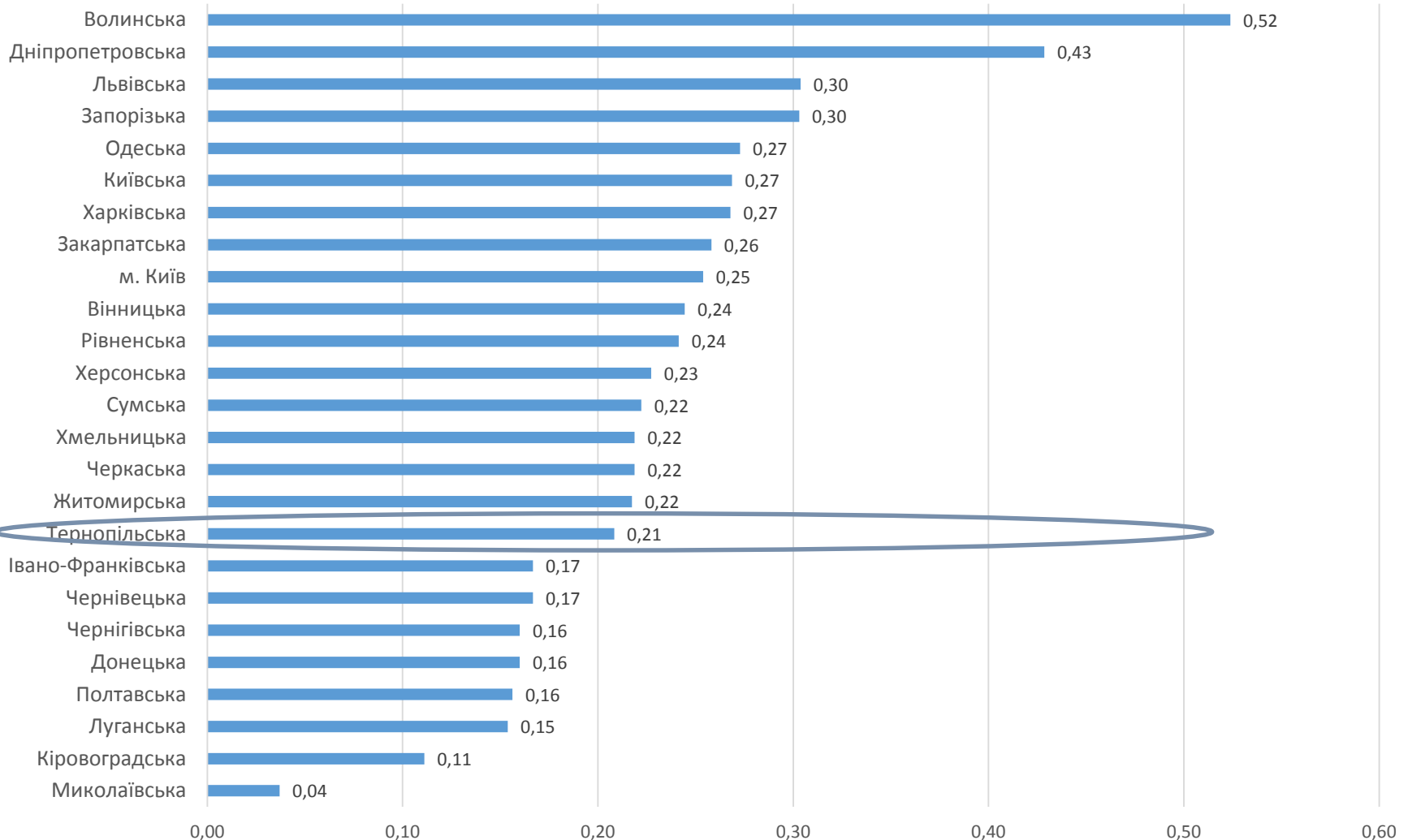
Проблеми у роботі митниці

Оцінка технічного оснащення митниці: регіональний розподіл

Корупція як проблема на митниці:²⁷ регіональний розподіл

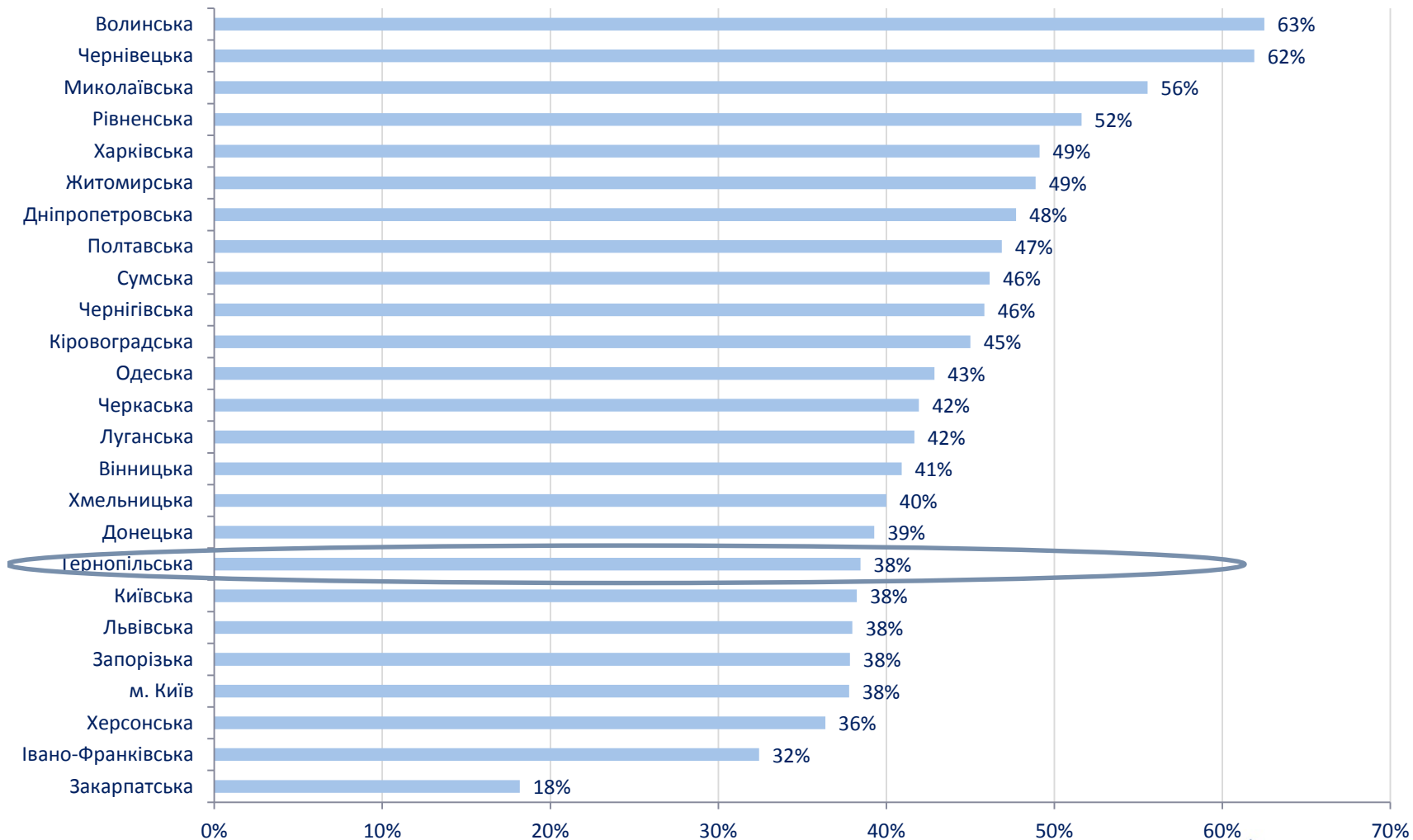

«Важливі друзі» для успішного ведення бізнесу

- **42% опитаних впевнені, що для успішного ведення бізнесу важливо або дуже важливо мати неформальні відносини з представниками органів влади.**
- **Список «важливих друзів» очолюють митниця та податкова**
- **Зі збільшенням розміру підприємства зростає розповсюдженість цієї думки**

«Важливі друзі» для бізнесу: регіональний вимір

Агрегований показник(АП) :

АГРЕГОВАНИЙ ПОКАЗНИК ОЦІНКИ РОБОТИ МИТНИЦІ складається з трьох компонентів: (1) оцінка роботи митних органів (шкала від -1 до 1), (2) оцінка технічного оснащення митниці (шкала від -1 до 1) та (3) оцінка корупції на митниці.

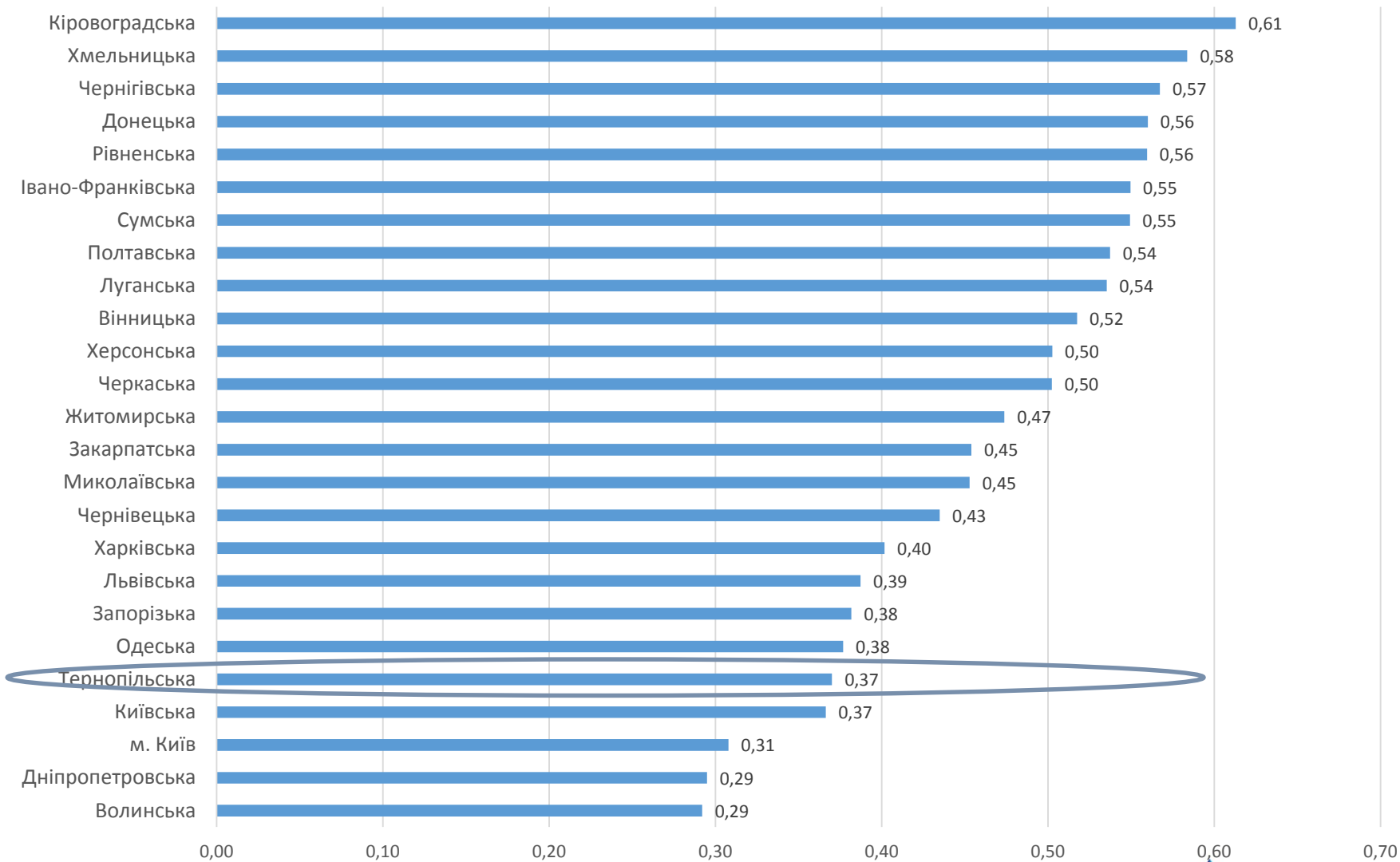
Рис. 1. Результати факторного аналізу: матриця факторних навантажень, коефіцієнти кореляції з «головним компонентом»

	Component
	1
Оцінка роботи митниці	,802
Оцінка технічного оснащення митниці	,747
Корупція на митниці загалом проблема	-,742

Extraction Method: Principal Component Analysis.

a. 1 components extracted.

Агрегований показник (АП)

Головне

- Український бізнес **нейтрально-позитивно оцінює** вплив УА та покладає **великі надії на майбутнє**
- **Митні** та інші процедури, пов'язані зі здійсненням ЗЕД, залишаються складними для бізнесу
- Основними **проблемами** в роботі **митниці**, які не змінилися з 1-го моніторингу 2015 року, є **недосконале митне законодавство, корупція** та хабарництво, **недостатня прозорість** та відкритість митниці.
- Регіональні оцінки роботи митниць суттєво відрізняються.

Усе це свідчить про потребу реформування митних органів у відповідності до вимог та зобов'язань України в Угоді про асоціацію з Європейським Союзом .

Контакти

ІНСТИТУТ
ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ТА ПОЛІТИЧНИХ КОНСУЛЬТАЦІЙ

вул. Рейтарська 8/5-А, Київ 01030, Україна
тел: +38-044-278-6360
e-mail: institute@ier.kiev.ua

www.ier.com.ua

[IER.Kyiv](https://www.facebook.com/IER.Kyiv)

[@IER_Kyiv](https://twitter.com/IER_Kyiv)